

ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ В УКРАЇНІ В 2017 РОЦІ

Жовтень 2018

Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України, 2018
вул. Лютеранська, 28а, оф. 1
01025, Київ, Україна
тел. +38 044 290 47 37
info@feao.org.ua
www.feao.org.ua
www.facebook.com/feao.vru/

У публікації подано аналіз роботи системи публічних закупівель в Україні за 2017 рік. Особлива увага приділяється процесу звітування, контролю та моніторингу, також описано іноземний досвід у цій сфері.

Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України створено в межах проекту, що імплементується консорціумом партнерів, адмініструється Вестмінстерською фундацією за демократію (WFD) та фінансується програмою «Підтримка реформи управління державними фінансами» Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ) за дорученням Федерального Міністерства економічної співпраці та розвитку Німеччини (BMZ) та Міністерства Великої Британії з питань міжнародного розвитку (DfID).

Завдання Офісу полягає в посиленні ефективності та якості економічного та фінансового законодавства, яке розробляє й ухвалює Верховна Рада України, та підвищенні використання наявної в Україні фінансової інформації для здійснення ефективного нагляду за діяльністю уряду.

Передрук цього матеріалу авторизований. Дозвіл на використання або передрук тексту необхідно отримати напряму від власників прав.

Підготували: Олег Іванов, Ольга Волошина.
За загальною редакцією В. М. Мазярчука.

Думки, висловлені в матеріалах авторів, необов'язково відображають точку зору ОФЕА, його працівників або представників наглядової ради.

Автори не є співробітниками, не консультують, не володіють акціями та не отримують фінансування від жодної компанії чи організації, яка мала б користь від цього матеріалу, а також жодним чином з ними не пов'язані.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі»¹ (далі- Закон) з 1 серпня 2016 року відбувся повний перехід на електронні публічні закупівлі через систему ProZorro². Цей процес розпочався у квітні 2016 року, коли центральні органи влади, великі державні підприємства і природні монополісти почали здійснювати всі тендери, сума яких більша за 200 тис. грн для товарів і послуг та 1,5 млн грн для робіт, через нову систему електронних закупівель.

Мета впровадження системи ProZorro:

1. підвищення рівня конкуренції у сфері державних закупівель та зниження рівня корупції через запровадження системи електронних закупівель та електронної системи оскарження;
2. здійснення процедур закупівлі, обмін інформацією, документами та подання роз'яснень в електронній системі закупівель;
3. виконання Угоди про асоціацію щодо імплементації Директив 2014/24/ЄС і 2014/25/ЄС³ шляхом запровадження нових підходів до здійснення закупівель у частині оптимізації процедур закупівель та можливості створення централізованих закупівельних організацій (ЦЗО);
4. сприяння прозорості використання бюджетних коштів шляхом урегулювання закупівель, що здійснюються від 50 тис. грн до порогів застосування процедур закупівель;
5. підвищення професійності закупівельників шляхом надання можливості здійснювати закупівлі не лише тендерним комітетом, але й уповноваженою особою замовника.

Закупівлі, очікувана вартість яких менша за 200 тис. грн (для товарів, послуг) та 1,5 млн грн (для робіт), а також менша за 1 млн грн для товарів і послуг та 5 млн грн для робіт (для замовників, які здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання), вважаються «допороговими». Такі

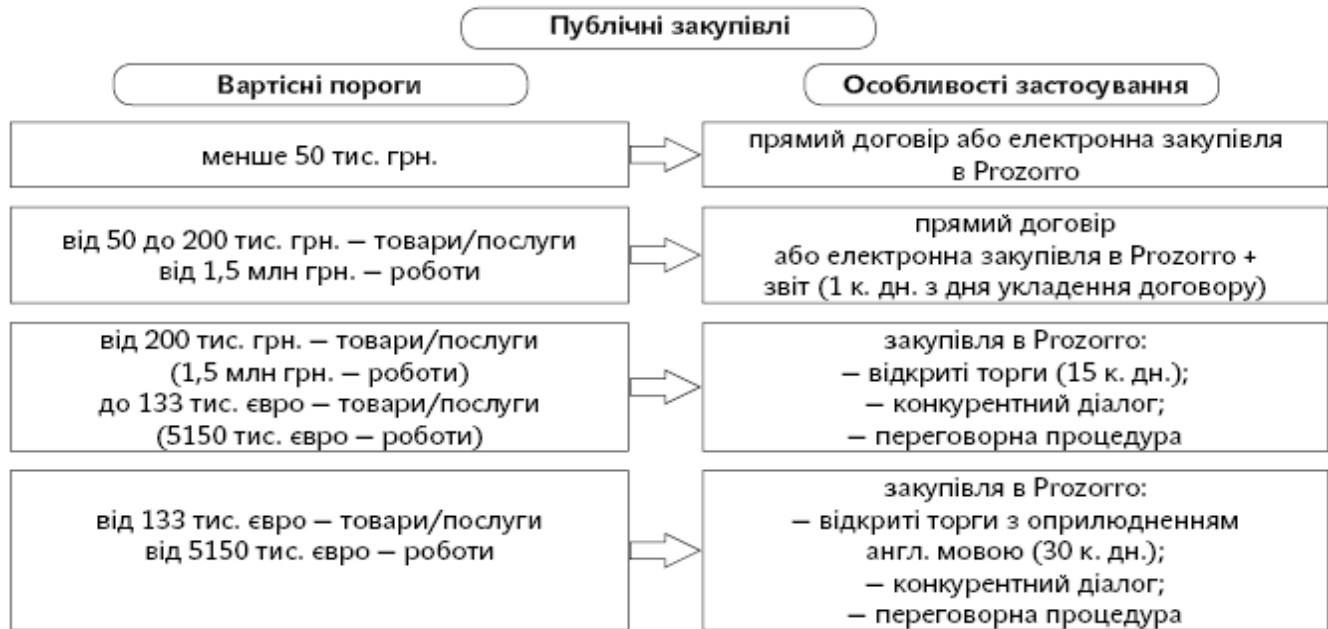
¹ Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 року №922-VIII. Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19>

² Веб-порталом Уповноваженого органу з питань закупівель у складі електронної системи закупівель, визначеної пунктом 6 частини першої статті 1 Закону, визначається інформаційно-телекомунікаційна система «ProZorro» за адресою в мережі Інтернет: www.prozorro.gov.ua. Державне підприємство «ПРОЗОРРО» визначається відповідальним за забезпечення функціонування та наповнення веб-порталу. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 18.03.2016 року №473 «Про визначення веб-порталу Уповноваженого органу з питань закупівель у складі електронної системи закупівель та забезпечення його функціонування». Отримано з: <http://www.me.gov.ua/LegislativeActs/Detail?lang=uk-UA&id=c508aec9-714d-46d5-8a23-ac1fa0a7c1b2&title=NakazMinekonomrozvitkuVid18-03-2016-473-proViznachenniaVebportaluUpovnovazhenogoOrganuZPitanZakupivelUSkladiElektronnoiSistemiZakupivelTaZabezpechenniaYogoFunktsionuvannia->

³ Збірник директив ЄС з питань державних закупівель. Отримано з: http://eupublicprocurement.org.ua/wp-content/uploads/2015/02/EU-PP-Directives-Compendium_UKR.pdf

закупівлі регламентуються Порядком здійснення допорогових закупівель⁴ та не використовують систему ProZorro.

Закупівлі вартістю, більшою за наведені вище суми, називаються «надпороговими» і проводяться відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» (детальніше – Додаток 1). Електронна система публічних закупівель не застосовується при закупівлі деяких товарів, робіт і послуг, вичерпний перелік яких наведено в Законі.

Рис. 1. Пороги в закупівлях та особливості їх застосування

Джерело: <https://buhgalter.com.ua>⁵.

По суті, 2018 рік – це перший рік, коли Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (далі – МЕРТ), а також Рахункова палата України (далі – РПУ) оцінюють роботу системи публічних закупівель ProZorro. Метою цього дослідження є аналіз звітів МЕРТ і РПУ, визначення проблем, які виникають під час підготовки звітів, а також аналіз іноземного досвіду зі звітування у сфері публічних закупівель з метою визначення оптимальних рішень для української системи.

⁴ Наказ Державного підприємства «Зовнішторгвидав України» від 13.04.2016 року №35 «Про затвердження Порядку здійснення допорогових закупівель». Отримано з: <https://education.zakupki.prom.ua/nakaz-35-pro-zatverdzhennya-poryadku-zdiysnennya-doporogovuh-zakupivel/>

⁵ Публічні закупівлі: як бюджетникам підготуватися до застосування нового Закону. Отримано з: <https://buhgalter.com.ua/articles/zakupivli-za-derzhkoshti/publichni-zakupivli-yak-byudzhetikam-pidgotuvatisya-do-zastosuvannya/>. Детальний опис етапів проведення закупівель: <http://cep.kse.org.ua/scheme/index.html>

ЗВІТУВАННЯ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Іноземний досвід

Міжнародні вимоги до звітування у сфері публічних закупівель визначаються Директивою 2014/24/ЄС Європейського Парламенту і Ради ЄС від 26 лютого 2014 року⁶ (далі – Директива). Україна також зобов'язалася привести національне законодавство у відповідність до цієї Директиви⁷.

Стаття 83 Директиви встановлює вимоги до звіту з моніторингу публічних закупівель. Визначено, що до 18 квітня 2017 року та через кожні три роки держави-члени повинні представити Комісії звіт про моніторинг, який охоплює, де це можливо, інформацію про найбільш часті джерела неправильного застосування або правової невизначеності, у тому числі можливих структурних або повторюваних проблем у застосуванні правил, про рівні участі малих та середніх підприємств (далі – МСП) у державних закупівлях, а також про попередження, виявлення та належне повідомлення про випадки шахрайства, корупції, конфлікту інтересів та інших серйозних порушень під час закупівель.

Стаття 85 (Національна звітність та статистична інформація) визначає вимоги до національних звітів. Якість і повнота даних має відповідати зобов'язанням статей 48 (Попереднє інформаційне повідомлення), 49 (Контрактне повідомлення), 50 (Повідомлення про присудження контракту), 75 (Публікація повідомлень) і 79 (Сповіднення), які публікуються відповідно до додатку VIII (Особливості публікацій).

До 18 квітня 2017 року і через кожні три роки держави-члени направляють Комісії статистичний звіт про закупівлі, на які розповсюджувалася б дія Директиви, якби їхня вартість перевищила відповідний поріг, указавши агреговану загальну вартість таких закупівель протягом аналізованого періоду. Він може ґрунтуватися, зокрема, на даних, наявних у рамках національних вимог щодо публікацій, або оцінок, заснованих на вибірках.

Держави-члени повинні надавати Комісії інформацію про свою інституціональну організацію, пов'язану з реалізацією, моніторингом та забезпеченням дотримання Директиви, а також про національні ініціативи, спрямовані на забезпечення керівництва або надання допомоги в застосуванні правил Євросоюзу у сфері державних закупівель, або реагувати на проблеми, які постають при застосуванні цих правил.

---

⁶ Збірник директив ЄС з питань державних закупівель. Отримано з: http://eupublicprocurement.org.ua/wp-content/uploads/2015/02/EU-PP-Directives-Compendium_UKR.pdf

⁷ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 року №175-р «Про Стратегію реформування системи публічних закупівель (“дорожню карту”)), якою затверджено План заходів щодо реалізації Стратегії. Отримано з: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/175-2016-%D1%80>

Статистичний моніторинг державних закупівель у Європейському Союзі здійснюється на двох рівнях — на рівні Союзу та на національному рівні (держав-членів ЄС)⁸. Система моніторингу ЄС передбачає подання статистичних даних (консолідованих річних звітів про державні закупівлі країни) державами-членами ЄС Європейській комісії (Євростату). До звітів ЄС входять дані про вартість і кількість закупівель, інформація про які публікується в Офіційному віснику кожною державою-членом ЄС, а також порівняльний аналіз даних та кількість закупівельних процедур за типом процедури.

Підхід до здійснення статистичного моніторингу на національному рівні країн-членів ЄС досить різний. У країнах Західної Європи (Німеччина, Велика Британія, Італія, Франція, Скандинавські країни та Іспанія) окрема статистична звітність у сфері державних закупівель на рівні держави не передбачена. Проте інформація про закупівлі є частиною статистичного моніторингу державних фінансів, який здійснюється місцевими органами статистики та національними рахунковими палатами.

На відміну від загального підходу так званих «старих» членів ЄС, нові держави-члени часто складають окремі деталізовані статистичні звіти про державні закупівлі.

Такий статистичний моніторинг здійснюється раз на рік, дозволяючи краще оцінити дані про закупівлі, зіставляючи їх зі статистичними даними про бюджет. Практика Болгарії і Польщі в застосуванні такого підходу до статистичного моніторингу є гарним прикладом.

Так, на веб-сайті Агентства Болгарії з питань державних закупівель⁹ розміщено кілька статистичних онлайн-баз даних, які оновлюються щорічно і відкриті для публічного доступу:

- база даних договорів закупівлі за видом процедури (з даними про дати укладання договорів та кількість укладених договорів за видом процедури);
- річна база даних замовників (з даними про назви замовників та кількість укладених ними договорів);
- річна база даних об'єктів закупівлі (з даними про товари/роботи/послуги, кількість та вартість договорів, укладених на суму, що перевищує зазначені межі, встановлені законодавством ЄС);
- річна база даних оголошень про проведення закупівель (з даними про коди закупівель, назви замовників, об'єкти закупівлі, тип процедури тощо).

У Польщі система статистичного моніторингу є більш складною. Він, як і в Україні, базується на даних, опублікованих у зв'язку із закупівлями (оголошеннями про проведення закупівель та укладання договорів), скаргах та річних звітах замовників. Результати статистичного моніторингу

---

⁸ Звіт про вдосконалення річної звітності в системі державних закупівель в Україні. Отримано з: http://eupublicprocurement.org.ua/wp-content/uploads/2015/01/REPORT-on-PP-ANNUAL_REPORTING-UKR.pdf

⁹ Отримано з: <http://rop3-app1.aop.bg:7778/portal/page? pageid=173,1& dad=portal& schema=PORTAL>

консолідується у Річному звіті про систему державних закупівель, який складається Агентством Польщі з питань закупівель (www.uzp.gov.pl) для подальшого подання Кабінету Міністрів і розміщення для публічного доступу на його веб-сайті. У Додатку 2 подана структура звіту про моніторинг державних закупівель у Республіці Польща. Річний звіт у Польщі досить великий за обсягом (105 сторінок у 2013 році) і якісно поєднує статистичну, інформативну та аналітичну складові.

Звіт про публічні закупівлі Словаччини за 2017 рік¹⁰ має більш інформаційний і юридичний характер. У ньому розглядаються основні завдання за звітний період Управління державних закупівель; виконання бюджету офісу; доходи та витрати Управління; структура і кількість співробітників; заробітні плати та соціальна політика; законодавча та правова діяльність Управління; діяльність, пов'язана з контролем; діяльність, пов'язана з підтримкою реалізації коштів Європейського Союзу; внутрішній аудит та діяльність з внутрішнього аудиту; діяльність, пов'язана з управлінням кризовими ситуаціями; захист секретної інформації і конфіденційність тощо.

Звіт Королівства Іспанії за 2017 рік¹¹ більш інформативний і аналітичний. У ньому подано детальну інформацію і про нормативно-правову базу функціонування системи публічних закупівель, і про кількісні та якісні показники публічних закупівель. Окрім того, у розрізі витрачання бюджетних коштів, у регіональному аспекті, а також на місцевому рівні. Подано статистику з правопорушень та оскаржень.

У Польщі та Іспанії окрему увагу у звітах приділено участі і місцю малого та середнього бізнесу в публічних закупівлях.

---

¹⁰ Správa o činnosti Úradu pre verejné obstarávanie za rok 2017. Отримано з: <https://www.uvo.gov.sk/introduction-of-the-office-for-public-procurement-/activity-report-of-the-office-46b.html>

¹¹ INFORME RELATIVO A LA CONTRATACIÓN PÚBLICA EN ESPAÑA – 2017. Отримано з: http://www.obcp.es/index.php/mod.documentos/mem.descargar/fichero.documentos_2017%2BPUBLIC%2BPROCUREMENT%2BREPORT-SPAIN%2B_ffbad5be%232E%23pdf/chk.b638d6406da3f9b20ddc513d914a725c

ЗВІТУВАННЯ ПРО ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ В УКРАЇНІ

Звіт Міністерства економіки і торгівлі України про функціонування системи публічних закупівель

Відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» та Положення¹² про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (далі – МЕРТ) готує та подає не пізніше 1 квітня року, наступного за звітним бюджетним роком, до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Рахункової палати України щорічний звіт, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель. Щорічний звіт МЕРТ оприлюднює на своєму веб-порталі протягом двох робочих днів з дня його подання.

Водночас Закон України «Про публічні закупівлі» не містить вимог та обмежень щодо структури, форми та змістовного наповнення звіту.

МЕРТ самостійно аналізує функціонування системи публічних закупівель та узагальнює інформацію про результати контролю у сфері закупівель, висвітлює діяльність Уповноваженого органу, що мала вплив на стан функціонування системи публічних закупівель у цілому, ознайомлює з інформацією про нормотворчу роботу, за підсумками якої були ухвалені нормативно-правові акти, а також аналізує міжнародну діяльність та напрямок професіоналізації.

Окрім того, відповідно до Стратегії¹³ реформування системи публічних закупівель МЕРТ кожного півріччя до 30 січня та 30 липня подає Кабінету Міністрів України звіт про стан виконання плану заходів та один раз на два роки готує пропозиції про необхідність внесення змін до Стратегії та/або плану заходів з її реалізації. Наразі інформація (звіт) про виконання Стратегії у публічному доступі відсутня.

Звіт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України про публічні закупівлі за 2017 рік¹⁴ має таку структуру:

Вступ. Подано загальну інформацію про нормативно-правову базу за 2017 рік у сфері публічних закупівель, хід реформ, короткий опис структури звіту.

---

¹² Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 року №459 «Питання Міністерства економічного розвитку і торгівлі». Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/459-2014-%D0%BF>

¹³ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 року №175-р «Про Стратегію реформування системи публічних закупівель (“дорожню карту”)), якою затверджено План заходів щодо реалізації Стратегії. Отримано з: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/175-2016-%D1%80>

¹⁴ Звіт. Аналіз функціонування системи публічних закупівель, 2017. Отримано з: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=86f9b4de-bb4c-4004-a563-cd4fe4fa4773&title=ZvitSferiPublichnikhZakupivelZa2017-Rik>

Формування політики та нормативно-правового регулювання сфери публічних закупівель. Подано опис вдосконалення системи та законодавства протягом звітного періоду.

Міжнародна діяльність.

Професіоналізація. Подано інформацію про освітні програми у сфері публічних закупівель, а також коротку інформацію про роботу інших організацій, задіяних в удосконаленні роботи системи ProZorro.

Визнання на міжнародній арені.

Сфера публічних закупівель в цифрах. Найбільший аналітичний блок, який включає аналіз основних результативних показників сфери публічних закупівель:

- кількість оголошених, завершених закупівель та їх очікувана вартість;
- кількість укладених договорів про закупівлю;
- кількість відмінених процедур закупівель та процедур, що визнані такими, що не відбулись, та їх очікувана вартість;
- кількість унікальних учасників процедури закупівлі;
- кількість цінових пропозицій на торги;
- середня кількість пропозицій на торги;
- кількість оскаржених процедур закупівель;
- економія за завершеними лотами в абсолютних та відносних показниках;
- причини використання переговорної процедури;
- причини внесення змін до укладених договорів та інше.

Опис цих показників в абсолютному та відносному значеннях дає можливість проаналізувати проблемні зони та оцінити ефект від впровадження змін.

Основні показники сфери публічних закупівель досліджувалися в розрізі лотів за типами закупівель.

У звіті проаналізовано закупівлі, що регулюються Законами України «Про публічні закупівлі» та «Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони»¹⁵. Окремо проаналізовано закупівлі, вартість яких менша за вартість, що встановлена в абзацах 2 та 3 частини першої статті 2 Закону України «Про публічні закупівлі» в розрізі закупівель, проведених з використанням електронної системи закупівель та без використання електронної системи, шляхом укладання прямих договорів із звітуванням про такі договори.

---

¹⁵ Закон України «Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони» від 12.05.2016 року №1356-VIII. Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1356-19>

У звіті також наведено інформацію про закупівлі, які здійснюють як замовники в розумінні закону, так і державні, комунальні, казенні підприємства, їхні дочірні підприємства, господарські товариства чи об'єднання, які не є замовниками в розумінні закону, але використовують електронну систему закупівель для відбору постачальників товарів, надавачів послуг та виконавців робіт. Збір даних для аналізу функціонування системи публічних закупівель здійснювався через загальнодоступні джерела, зокрема сайт prozorro.gov.ua, та через модулі аналітики – bi.prozorro.org, bipro.prozorro.org за період з 1 січня по 31 грудня 2017 року.

Діяльність контролюючих органів. Подано статистику надходження скарг за 2017 рік, а також інформацію про діяльність контролюючих та моніторингових органів, зокрема Антимонопольного комітету України, Державної казначейської служби України, Державної аудиторської служби України (детальніше про розподіл функцій між органами контролю та моніторингу – див. Додаток 3).

Висновки. Подано короткі узагальнені висновки до звіту.

Звіт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України за 2016 рік¹⁶ має схожу структуру. В аналітичній частині подано аналіз допорогових закупівель; аналіз процедур закупівель; аналіз замовників і учасників; аналіз предметів закупівлі.

Звіт Рахункової палати України¹⁷ про результати аналізу стану публічних закупівель у 2017 році

Відповідно до статті 6-1 Закону України «Про Рахункову палату України»¹⁸ РПУ здійснює попередній аналіз до розгляду на засіданнях комітетів Верховної Ради України та на пленарних засіданнях Верховної Ради України щорічного звіту, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель, протягом трьох місяців з дня його оприлюднення.

Звіт РПУ має сталу структуру та, зокрема, містить:

- аналіз нормативно-правового забезпечення сфери публічних закупівель;
- аналіз стану публічних закупівель у 2017 році;
- аналіз нормативного впровадження, технічної та експлуатаційної роботи інформаційно-телекомунікаційної системи «ProZorro»;

¹⁶ Сфера публічних закупівель 2016 рік. Отримано з: <http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=ca3fdb18-9853-4c6f-98e8-b03754121de5&title=MinekonomrozvitkuOpublikovaloZvitSferiPublichnikhZakupivelZa2016>

¹⁷ Звіт про результати аналізу стану публічних (державних) закупівель у 2017 році. Затверджено рішенням Рахункової палати від 31.05.2018 року №13-1. Отримано у відповідь на надісланий запит.

¹⁸ Закон України «Про Рахункову палату України» від 02.07.2015 року №576-VIII. Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19>

- аналіз забезпечення уповноваженими та контрольними органами функцій у сфері публічних закупівель;
- аналіз виконання Міністерством економічного розвитку і торгівлі України функцій уповноваженого органу у сфері публічних закупівель;
- аналіз діяльності ДП «Прозорро» як уповноваженого органу з ведення веб-порталу Мінекономрозвитку;
- аналіз роботи Антимонопольного комітету України як органу оскарження у сфері публічних закупівель;
- аналіз діяльності контролюючих та правоохоронних органів у сфері державних (публічних) закупівель.

Слід відзначити, що показники аналітичної частини звіту РПУ про публічні закупівлі різняться від звіту МЕРТ. Нижче подано інформацію про відмінності між даними у звітах МЕРТ та РПУ.

Різниця в показниках спричинена різними підходами до формування запиту в інформаційно-аналітичних ресурсах bi.prozorro.org і bipro.prozorro.org. Зокрема, задано в пошук кількість оголошених у 2017 році й окремо кількість оголошених і завершених процедур. Відповідно, у першому випадку будуть знайдені всі оголошені у 2017 році закупівлі, незалежно від того, завершені вони в 2017 році чи ні. Можливо, деякі процедури будуть завершені у 2018 році. У другому випадку – оголошені і завершені в 2017 році.

Окрім того, різниця може виникнути через різну подачу показників. Наприклад, за показником кількість замовників РПУ подає деталізовану інформацію, а МЕРТ один загальний показник. Перевірка в системі bi.prozorro.org підтверджує показники і МЕРТ, і РПУ, хоча на перший погляд може здаватися, що йдеться про різні дані. Окрім того, РПУ розділяє показники на дві частини: ті, що підпадають під дію закону (надпороги), і ті, які не підпадають під дію закону (допороги).

Порівняльна таблиця показників сфери публічних закупівель у звіті Рахункової палати і Міністерства економічного розвитку і торгівлі України

Показник	Рахункова палата України		МЕРТ
	Допорогові закупівлі	Згідно із законом	Згідно із звітом
Загальна кількість замовників, які здійснювали закупівлі через ІТС	25,61 тис. Замовників загалом – 23,06 тис. Замовлень оборони – 265 Замовлень в окремих сферах – 828 од. Інших замовлень – 1,91 тис.	14,62 тис. Замовник загальний – 13,93 тис. Замовник оборони – 198 Замовник в окремих сферах – 558	Протягом 2017 року близько 27 тис. замовників
<i>Подаються різні показники. РПУ подає деталізований показник: за допорогами і згідно із законом. Ці показники відповідають показникам інформаційно-аналітичного ресурсу bi.prozorro.org. МЕРТ подає загальний показник за кількістю замовників – 27 тис.</i>			
Середня кількість учасників, які брали участь у закупівлях	Кількість учасників – 115,90 тис. Середня кількість учасників – 2,10	Кількість учасників – 39,25 тис. Середня кількість учасників – 2,68 од. Відкриті торги – 2,69 Відкриті торги з публікацією англійською мовою – 2,80 Переговорна процедура для потреб оборони – 2,14	Середня кількість пропозицій на торгах у надпорогових закупівлях – 2,69, з них: відкриті торги – 2,7 відкриті з публікацією англійською мовою – 2,8
<i>РПУ надає більшу кількість показників. Середня кількість учасників у МЕРТ і РПУ збігається.</i>			
Кількість та сума коштів оголошених процедур закупівель	Кількість процедур – 852,62 тис. Очікувана вартість – 150,45 млрд грн	Кількість процедур – 174,43 тис. Очікувана вартість – 627,22 млрд грн	Оголошені закупівлі в електронній системі закупівель в 2017 році Кількість оголошених закупівель (Усього) – 1 027 047 Очікувана вартість (Усього) – 777,708 млрд грн Процедури закупівель, що підпадають під дію закону Було оголошено – 174,40 тис. Очікувана вартість – понад 627 млрд грн
<i>Різниця у подачі показників: РПУ подає з розбивкою на допороги і ті, що підпадають під дію закону. Загальні суми показників, наданих РПУ і МЕРТ, збігаються.</i>			
Кількість та сума коштів, проведених на відкритих торгах	Допорогова закупівля – 276,54 тис. Процедура звітування – 576,08 тис. Очікувана вартість: Допорогова закупівля – 71,61 млрд грн Процедура звітування – 78,84 млрд грн	Відкриті торги – 119 853 Відкриті торги з публікацією англійською мовою – 7427 Очікувана вартість: відкриті торги – 190,50 млрд грн відкриті торги з публікацією англійською мовою – 314,63 млрд грн	Оголошені закупівлі в електронній системі закупівель в 2017 році Кількість процедур: відкриті торги – 119 841 відкриті торги з публікацією англійською мовою – 7 427 Очікувана вартість: відкриті торги – 190,452 млрд грн відкриті торги з публікацією англійською мовою – 314,71 млрд грн
<i>РПУ надає інформацію ще й про допорогові закупівлі. За показниками, які підпадають під дію закону, суми збігаються.</i>			

Кількість та сума коштів, проведених через переговорну процедуру закупівлі	Переговорна процедура, передбачена законом	<p>Кількість процедур: переговорна процедура – 25 365 переговорна процедура за нагальною потребою – 20 006</p> <p>переговорна процедура для потреб оборони – 1776</p> <p>Очікувана вартість: переговорна процедура – 52,976 млрд грн переговорна процедура за нагальною потребою – 48,038 млрд грн переговорна процедура для потреб оборони – 21,070 млрд грн</p>	<p>Оголошені закупівлі в електронній системі закупівель в 2017 році</p> <p>Кількість оголошених закупівель, проведених через переговорну процедуру (та переговорна процедура за нагальною потребою), – 45 356 Кількість оголошених закупівель за переговорною процедурою для потреб оборони – 1 776 Очікувана вартість за переговорною процедурою (та переговорною процедурою за нагальною потребою) – 101,001 млрд грн Очікувана вартість за переговорною процедурою для потреб оборони – 21,070 млрд грн</p>
<i>Показники збігаються. РПУ подає більш деталізовані дані.</i>			
Кількість та сума коштів, проведених через процедуру закупівлі конкурентного діалогу	Передбачений у законі конкурентний діалог	<p>Кількість процедур – 17 Очікувана вартість – 1,412 млрд грн</p>	<p>Оголошені закупівлі в електронній системі закупівель в 2017 році</p> <p>Кількість оголошених закупівель конкурентного діалогу – 17 Очікувана вартість – 1,412 млрд грн</p>
Кількість та сума коштів, проведених через переговорну процедуру закупівлі за статтю 35 ЗУ «Про публічні закупівлі» (окремо допорогові, окремо відповідно до закону)		<p>Кількість: Відсутність конкуренції – 31 031 Закупівля творів мистецтва – 627 Закупівля юридичних послуг – 39 Відміна тендера замовником двічі – 10 968 Нагальна потреба у здійсненні закупівлі – 803</p> <p>Необхідність проведення додаткових будівельних робіт – 570 Потреба здійснити додаткову закупівлю – 1284</p> <p>Очікувана вартість Відсутність конкуренції – 51 740 134 611 грн</p> <p>Закупівля творів мистецтва – 1 703 842 343 грн</p> <p>Закупівля юридичних послуг – 936 369 865 грн</p> <p>Замовником двічі відмінено тендер – 16 371 758 976 грн</p>	<p>Причини використання переговорної процедури</p> <p>Кількість лотів: Відсутність конкуренції – 34 860 Закупівля творів мистецтва – 853 Закупівля юридичних послуг – 34 Замовником двічі відмінено тендер – 12 615 Необхідність проведення додаткових будівельних робіт – 529 Потреба здійснити додаткову закупівлю – 2 083</p> <p>Сума лотів: Відсутність конкуренції – 45 927 732 822,5 грн Закупівля творів мистецтва – 1 501 931 144,6 грн Закупівля юридичних послуг – 777 472 665,5 грн Замовником двічі відмінено тендер – 13 056 549 850,9 грн</p>

		Необхідність проведення додаткових будівельних робіт – 2 537 294 050 грн Нагальна потреба у здійсненні закупівлі – 19 106 180 248 грн Потреба здійснити додаткову закупівлю – 8 564 499 369 грн Примітка. Переговорна процедура для потреб оборони проводиться без зазначених вище причин.	Необхідність проведення додаткових будівельних робіт – 2 289 783 437,2 грн Потреба здійснити додаткову закупівлю – 26 794 716 862 грн
<i>Дані МЕРТ і РПУ різняться, як і дані інформаційно-аналітичного ресурсу bi.prozorro.org. Причина різниці полягає в різному формулюванні запиту установами.</i>			
Кількість скасованих процедур закупівель і на яку суму. Переглянути агреговано причини неможливо, оскільки їх немає в уніфікованому вигляді	Кількість: скасовані – 17,06 тис. неуспішні – 68,81 тис. Очікувана вартість: скасовані – 9,05 млрд грн неуспішні – 12,09 млрд грн	Кількість: скасовані – 11,92 тис. неуспішні – 52,95 тис. Очікувана вартість: скасовані – 90,05 млрд грн неуспішні – 122,27 млрд грн	Було скасовано майже 12 тис. процедур загальною очікуваною вартістю 89,3 млрд грн Близько 53 тис. закупівель не відбулося. Їх очікувана вартість становила 121,9 млрд грн
<i>Суми за звітом РПУ і МЕРТ збігаються. У звіті РПУ подаються показники допорогових закупівель.</i>			
Кількість та сума укладених договорів за результатами процедур закупівель із зазначенням їх видів	Кількість договорів: Допорогова закупівля – 189,423 Процедура звітування – 576,083 Суми: Допорогова закупівля – 31,607 млрд грн Процедура звітування – 78,912 млрд грн	Кількість договорів: переговорна процедура – 28,208 переговорна процедура за нагальною потребою – 23,132 відкриті торги – 76,801 відкриті торги з публікацією англійською мовою – 7,592 переговорна процедура для потреб оборони – 2,121 Суми: переговорна процедура – 45,258 млрд грн переговорна процедура за нагальною потребою – 44,055 млрд грн відкриті торги – 93,520 млрд грн відкриті торги з публікацією англійською мовою – 171,101 млрд грн переговорна процедура для потреб оборони – 16,430 млрд грн	
Сума економії коштів за укладеними договорами за різними видами закупівель	Допорогова закупівля – 4,58 млрд грн	Загалом – 18,44 млрд грн відкриті торги – 7,28 млрд грн відкриті торги з публікацією англійською мовою – 10,62 млрд грн Переговорна процедура для потреб оборони – 522,07 млн грн	Економія коштів на закупівлях, що успішно завершилися в 2017 році, становить 8,19%, в абсолютному відношенні – 27,09 млрд грн Найбільше зекономлено коштів: відкриті торги – 7,88 млрд грн відкриті торги з публікацією англійською мовою – 12,37 млрд грн

			Переговорна процедура для потреб оборони – 498,9 млн грн
<i>Показники суттєво різняться, причому показники інформаційно-аналітичного ресурсу bi.prozorro.org збігаються з даними звіту МЕРТ.</i>			
Кількість оскаржуваних процедур закупівель та на яку суму	Скарг у допорогових закупівлях немає Кількість вимог – 20,52 тис. Очікувана вартість – 9,16 млрд грн З них: Задоволено – 5,89 тис. на очікувану вартість 1,82 млрд грн Не задоволено – 5,34 тис. на очікувану вартість 4,99 млрд грн Відхилено – 3,49 тис. на очікувану вартість 791,42 млн грн Відкликано – 3,15 тис. на очікувану вартість 979,21 млн грн У процесі розгляду – 1,07 тис. на очікувану вартість 3,09 млрд грн	Кількість вимог/скарг – 25,57 тис. З них скарг – 5,84 тис. очікувана вартість – 102,35 млрд грн З них: Задоволено: 2,14 тис. на очікувану вартість 43,19 млрд грн Відхилено: 1,44 тис. на очікувану вартість 29,86 млрд грн Не задоволено: 1,16 тис. на очікувану вартість 36,87 млрд грн Відкликано – 742 на очікувану вартість 35,63 млрд грн У процесі – 361 на очікувану вартість 5,18 млрд грн Кількість скарг на умови проведення – 1,70 тис. на очікувану вартість 57,83 млрд грн Рішення – 4,14 тис. на очікувану вартість 61,85 млрд грн	Оскарження процедур закупівель Усього на оголошені процедури закупівель у 2017 році було подано 5 599 скарг. Було оскаржено 11 853 лоти 1 389 скаржниками. Здебільшого подавали скарги на рішення замовника – 71% (8 415,6), на умови документації – 29% (3 437,4)
<i>Подаються різні показники.</i>			
Кількість договорів, укладених замовниками на суму від 0 до 1 грн, з переліком таких договорів	Кількість договорів – 637		
Кількість замовників, які не застосовують процедури закупівлі і суми без визначення договорів	-	Замовник загальний – 9256 Замовник в окремих сферах – 247 Інші замовники – 1429 Замовник оборони – 66 Загалом – 10864	
	-	Замовник загальний – 6 087 263 885,96 Замовник в окремих сферах – 840 544 624 Замовник інший – 33 413 928 364,06 Замовник оборони – 44 767 468,59 Загалом – 40 386 504 342,98	
Кількість замовників, які використовують нецінові критерії	-	519	

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ І ВИСНОВКИ

Серед проблем, які існують у системі публічних закупівель, слід виділити такі:

- Відсутність подачі інформації в розрізі замовників (щоб виокремити розпорядників бюджетних коштів) та учасників (щоб виокремити малі та середні підприємства)

В інформаційно-аналітичних ресурсах bi.prozorro.org і bipro.prozorro.org необхідно передбачити додаткові критерії для замовників та учасників, щоб спростити в майбутньому пошук і виокремлення організаторів та учасників, які повністю фінансуються за бюджетний кошт, або з іншою метою.

- У звітах відсутня інформація про додаткові угоди, які укладають після перемоги у тендерах, аукціонах¹⁹. По деяких закупівлях було укладено більше 30 додаткових угод. Відсутність інформації про те, наскільки була підвищена ціна за рахунок додаткових угод, не дає можливості реально оцінити суму економії коштів.

В інформаційно-аналітичних ресурсах bi.prozorro.org і bipro.prozorro.org необхідно передбачити додаткові поля з кількістю додаткових угод, а також цінові зміни цих угод.

- Зловживання або упереджене ставлення замовника під час здійснення закупівель: маніпуляція з ціною товару (коли стартова ціна і ціна, яка перемогла, набагато нижча, ніж ринкова); закріплені в тендерній документації вимоги під певного виконавця/продавця (наприклад, точні технічні параметри або розміри обладнання); надмірна кількість запитуваних документів (а правильний/повний перелік повідомляється учаснику, який «повинен» виграти); дискримінаційні підходи при перевірці відповідності кваліфікаційним критеріям (враховуємо дрібні недоліки одного учасника і заплющуємо очі на подібні недоліки іншого учасника). Низька якість оголошень свідчить не про безграмотність замовників, а про застосування схем, метою яких є зменшення або навіть усунення конкуренції. Дуже поширеними є випадки, коли в оголошенні не вказуються чіткі параметри замовлення або нехтуються деталі, що мають істотне значення для учасників²⁰.

Під час проведення процедур із закупівель необхідно більш чітко врегулювати перелік кваліфікаційних критеріїв, які можуть бути визначені в тендерній документації (наприклад, заборонити вимагати підтвердження штату, якщо предмет закупівлі – товар), і документів, які можуть бути представлені.

Необхідно вдосконалити систему індикаторів ризиків, передбачивши встановлення занадто високої стартової ціни (вищої за ринкову), а також недостатню обґрунтованість кваліфікаційних вимог.

---

¹⁹ Как с помощью дополнительных соглашений манипулируют результатами торгов в ProZorro. Отримано з: <https://biz.liga.net/all/all/article/vnutri-prozoro-kak-manipuliruyut-tsenovym-dempingom>. Детальна інформація про додаткові угоди знаходиться на порталі Центру вдосконалення закупівель: <http://cep.kse.org.ua/dopky.html>

²⁰ Не все так прозоро в системі ProZorro. Отримано з: <https://juscutum.com/ne-vse-tak-prozoro-v-sistemi-prozorro/>

Допорогові закупівлі

Якщо при допорогових закупках електронна система закупівель не застосовується, замовники обов'язково оприлюднюють звіт про укладені договори в системі електронних закупівель відповідно до ст. 10 Закону України «Про публічні закупівлі». Однак за умови, що вартість предмета закупівлі дорівнює або перевищує 50 тис. грн і менша за 200 тис. грн для товарів і послуг і 1,5 млн грн для робіт.

Якщо ж при допорогових закупках було ухвалено рішення про використання системи ProZorro, то в такому випадку слід керуватися відповідним Порядком.

Відповідно до Порядку допорогова закупка здійснюється в такі етапи: оголошення, період уточнення подання пропозицій, аукціон, кваліфікація, визначення переможця та завершення закупівлі

- оголошення закупівлі – оголошення потрапляє на всі майданчики, і його можуть побачити потенційні постачальники;
- період уточнення – тривалість не менше 1 робочого дня (якщо очікувана вартість закупівлі від 3 до 50 тис. грн) та не менше 3 робочих днів (якщо очікувана вартість перевищує 50 тис. грн);
- подання пропозицій – тривалість не менше 1 робочого дня (якщо очікувана вартість від 3 до 50 тис. грн) і не менше 2 робочих днів (якщо очікувана вартість перевищує 50 тис. грн);
- аукціон – розкриття цінових пропозицій та три етапи торгів на зниження ціни. Назви компанії зашифровані як «Учасник 1», «Учасник 2» і т. д. Будь-яка інформація про учасників та їхні пропозиції закрита до закінчення електронного аукціону, окрім початкових цінових пропозицій, які залишаються закритими лише до початку аукціону для всіх осіб, крім учасника, який подав пропозицію. До завершення аукціону переглянути пропозицію можна лише за наявності ID-пропозиції та коду доступу, виданого авторизованим електронним майданчиком при створенні пропозиції. Виконати такий запит API зможе лише авторизований електронний майданчик, через який пропозицію було подано.
- кваліфікація, визначення переможця та завершення закупівлі.

Надпорогові закупівлі

Замовники відповідно до ст. 12 Закону України «Про публічні закупівлі» проводять надпорогові закупівлі, застосовуючи одну з трьох тендерних процедур:

- відкриті торги;
- переговорну процедуру;
- конкурентний діалог.

Відкриті торги

Відкриті торги – одна з основних і найбільш використовуваних процедур закупівель, дві інші використовуються в окремих випадках, встановлених Законом України «Про публічні закупівлі».

Процедура відкритих торгів має такі етапи:

- подача оголошення;
- розкриття пропозицій: через 20 робочих днів з моменту оприлюднення оголошення про проведення процедури закупівлі;
- розглядання, порівняння та оцінка пропозицій – протягом 20 робочих днів з дня розкриття пропозицій конкурсних торгів;
- визначення переможця торгів;
- інформування переможця та інших учасників про результати торгів (протягом одного робочого дня з дня ухвалення рішення про визначення переможця);
- оприлюднення інформації про результати торгів на веб-порталі уповноваженого органу (протягом 3 робочих днів з дня ухвалення рішення про визначення переможця процедури закупівлі);
- укладання договору;
- подача оголошення про результати торгів (протягом 7 календарних днів після укладання договору про закупівлю);
- складання звіту про результати закупівлі та його оприлюднення (протягом 3 робочих днів з дня затвердження).

Конкурентний діалог

Конкурсний діалог застосовується у випадку, якщо замовник не може на першому етапі точно визначити технічні та якісні характеристики товару, роботи, послуги.

У ході процедури конкурентного діалогу проводяться переговори з учасниками, метою яких є підготовка оптимальних технічних, якісних та інших характеристик предмета закупівлі. Ця процедура найбільш оптимальна для закупок, що мають складний, спеціалізований характер, зокрема будівельних робіт, виконання яких можливе з використанням різних технічних рішень.

Процедура конкурентного діалогу здійснюється в два етапи.

На першому етапі всім учасникам пропонується представити попередні пропозиції торгів без зазначення ціни. Документація торгів у цьому випадку може передбачати лише пропозиції щодо технічних, якісних та інших характеристик предмета закупівлі, умов постачання, підтвердження професійної та технічної компетенції учасників та їх відповідності кваліфікаційним критеріям.

Строк подачі учасниками попередніх пропозицій торгів становить не менше 30 днів з моменту оприлюднення оголошення.

На другому етапі замовник запрошує до участі учасників, попередні пропозиції яких не були відхилені на першій стадії і пропозиції яких виявилися прийнятними в цілому, але не менше

двох. На другому етапі учасники повинні подати остаточні пропозиції конкурсних торгів із зазначенням ціни. Термін подачі пропозицій конкурсних торгів на другому етапі становить не менше 15 днів з моменту повідомлення учасника про результати першої стадії.

Переговорна процедура

Переговорна процедура закупівлі застосовується замовником як виняток у разі:

1) закупівлі творів мистецтва або закупівлі, пов'язаної із захистом прав інтелектуальної власності, або укладення договору про закупівлю з переможцем архітектурного чи мистецького конкурсу;

2) відсутності конкуренції (у тому числі з технічних причин) на відповідному ринку, внаслідок чого договір про закупівлю може бути укладено лише з одним постачальником, за відсутності при цьому альтернативи;

3) нагальної потреби у здійсненні закупівлі у зв'язку з виникненням особливих економічних чи соціальних обставин, що унеможливають дотримання замовниками строків для проведення тендера, а саме пов'язаних з негайною ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій, а також наданням у встановленому порядку Україною гуманітарної допомоги іншим державам. Застосування переговорної процедури закупівлі в таких випадках здійснюється за рішенням замовника щодо кожної процедури;

4) якщо замовником було двічі скасовано тендер через відсутність достатньої кількості учасників, при цьому предмет закупівлі, його технічні та якісні характеристики, а також вимоги до учасника не повинні відрізнятися від вимог, що були визначені замовником у тендерній документації;

5) потреби здійснити додаткову закупівлю в того самого постачальника з метою уніфікації, стандартизації або забезпечення сумісності з наявними товарами, технологіями, роботами чи послугами, якщо заміна попереднього постачальника (виконавця робіт, надавача послуг) може призвести до несумісності або виникнення проблем технічного характеру, пов'язаних з експлуатацією та обслуговуванням;

6) необхідності проведення додаткових будівельних робіт, не зазначених у початковому проекті, але які стали через непередбачувані обставини необхідними для виконання проекту за сукупності таких умов: договір буде укладено з попереднім виконавцем цих робіт, такі роботи технічно чи економічно пов'язані з головним (первинним) договором; загальна вартість додаткових робіт не перевищує 50 відсотків вартості головного (первинного) договору;

7) закупівлі юридичних послуг, пов'язаних із захистом прав та інтересів України, у тому числі з метою захисту національної безпеки і оборони, під час врегулювання спорів, розгляду в закордонних юрисдикційних органах справ за участю іноземного суб'єкта та України, на підставі рішення Кабінету Міністрів України або введених в дію відповідно до закону рішень Ради національної безпеки і оборони України.

Процес проведення закупівлі:

- замовник проводить переговори з учасником/учасниками, між ними визначається вартість договору, відповідність кваліфікаційним критеріям, а товар – технічним вимогам і т. п. ;
- за результатами проведених переговорів замовник ухвалює рішення про намір укласти договір;
- у системі ProZorro запланована форма повідомлення про намір укласти договір під час проведення переговорної процедури закупівлі;
- оприлюднення повідомлення протягом одного дня з дня ухвалення рішення;
- укладення договору про закупівлю, але не раніше ніж через 10 днів з дня оприлюднення повідомлення про намір укласти договір.

Структура звіту про моніторинг державних закупівель у Республіці Польща

Структура Річного звіту в Польщі за 2013 рік²¹. Звіт про публічні закупівлі в Польщі за 2017 рік²² переважно відповідає структурі звіту за 2013 рік.

Вступ. У цьому розділі міститься інформація про вимоги до звітності (передбачені Законом про державні закупівлі) та перелік використаних джерел інформації (веб-портал з питань ДЗ, рішення уряду та парламенту, адміністративні розпорядження (у тому числі щодо оскаржень, досліджень/досліджень ринку ДЗ (здебільшого самим Агентством з питань державних закупівель)).

Підсумкові статистичні дані щодо державних закупівель. У цьому розділі наведено базові дані – про опубліковані процедури закупівель, середню тривалість конкурсної процедури, частку електронних аукціонів, кількість оскаржень тощо.

Глава 1. Правові особливості системи державних закупівель. У цьому розділі увага зосереджується на розвитку правового забезпечення у сфері державних закупівель у звітному році

1.1. Закон про державні закупівлі. Аналіз затверджених і запропонованих змін до Закону про ДЗ з відповідними причинами, обґрунтуванням, змістом та очікуваними ефектом/цілями.

1.2 Розпорядження уряду. Аналіз актів Кабінету Міністрів, пов'язаних з державними закупівлями, з відповідними причинами, обґрунтуванням, змістом та очікуваними ефектом/цілями.

1.3. Інші нормативно-правові документи. Аналіз актів Агентства з питань ДЗ та галузевих міністерств/агентств, пов'язаних із державними закупівлями, з відповідними причинами, обґрунтуванням, змістом та очікуваними ефектом/цілями.

1.4. Законодавство ЄС. Аналіз актів/рішень органів влади ЄС (прецеденти Європейського суду, документи Європейської ради, Європейської комісії, Європейського парламенту) у сфері державних закупівель, з відповідними причинами, обґрунтуванням, змістом та очікуваними ефектом/цілями.

Глава 2. Ринок державних закупівель. Кількісна та якісна інформація.

2.1. Характеристики ринку державних закупівель

---

²¹ Звіт про вдосконалення річної звітності в системі державних закупівель в Україні. Отримано з: http://eupublicprocurement.org.ua/wp-content/uploads/2015/01/REPORT-on-PP-ANNUAL_REPORTING-UKR.pdf

²² Sprawozdanie Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych o funkcjonowaniu systemu zamówień publicznych w 2017 r. Отримано з: https://www.uzp.gov.pl/data/assets/pdf_file/0020/37262/Sprawozdanie-Urzedu-Zamowien-Publicznych-za-2017-r.pdf

2.1.1. Обсяг ринку державних закупівель у Польщі. У цьому розділі міститься інформація про загальний обсяг державних закупівель у звітному році та порівняння його з аналогічними показниками за попередні 2-3 роки, а також інформація про частку державних закупівель у ВВП у звітному році та попередніх роках.

2.1.2. Замовники та об'єкти закупівель. Кількість замовників у звітному році та у попередніх роках, частка різних груп замовників (адміністративний поділ, наприклад: місцеві, регіональні, центральні; галузевий поділ: охорона здоров'я, ЖКГ тощо), а також відсоток вартості товарів, робіт та послуг, наданих кожною групою.

2.1.3. Закупівлі за галузями. Загальний обсяг закупівель та обсяг закупівель в окремих галузях, частка товарів, робіт та послуг (за вартістю), частка кожної із застосованих процедур.

2.1.4. Закупівлі, пов'язані з обороною (регулюються спеціальними правилами). Загальна кількість і вартість закупівельних процедур, частка товарів, робіт та послуг (за вартістю), частка кожної із застосованих процедур.

2.2. Функціонування ринку державних закупівель

2.2.1. Процедури державних закупівель (усього в Польщі існує 8 видів процедур закупівель для укладання договорів, вартість яких знаходиться у встановлених у ЄС межах або перевищує їх). Частка кожної з процедур (за кількістю та вартістю, з окремими статистичними показниками для договорів, вартість яких входить або перевищує зазначені межі, встановлені в ЄС) за звітний рік і попередні роки, середня тривалість кожної з процедур у звітному році та в попередніх роках (з окремими статистичними показниками для договорів, вартість яких входить або перевищує зазначені межі, встановлені в ЄС).

2.2.2. Критерії оцінювання. Частка учасників, оцінювання яких здійснювалося лише за цінovими/за багатьма критеріями, середня кількість критеріїв у випадках оцінювання за багатьма критеріями: загальна, за об'єктами закупівель (товари, роботи, послуги) – у звітному році та в попередніх роках.

2.2.3. Конкурентні умови. Середня кількість поданих конкурсних пропозицій за об'єктами закупівель (товари, роботи, послуги) з окремими статистичними показниками для договорів, вартість яких входить або перевищує зазначені межі, встановлені в ЄС, частка учасників, які подали лише 1 конкурсну пропозицію, – у звітному році та в попередніх роках.

2.2.4. Вартість закупівель. Частка закупівельних процедур, у яких договір був присуджений пропозиції з найнижчою ціною, та процедур, у яких договори присуджувалися за іншими критеріями (в останньому випадку — середня різниця між пропозицією, яка перемогла, і пропозицією з найнижчою ціною), з окремими статистичними показниками для договорів, вартість яких входить або перевищує зазначені межі, встановлені в ЄС, середня між найнижчою та найвищою вартістю договорів за об'єктами закупівель (товари, роботи, послуги), – у звітному році та в попередніх роках.

2.2.5. Участь польських суб'єктів господарювання в процедурах закупівлі в ЄС. Кількість і вартість договорів, присуджених польським компаніям, кількість і вартість договорів, присуджених компаніям з інших країн ЄС, та їх розподіл за об'єктами закупівель (товари, роботи, послуги з прикладами найбільших договорів), – у звітному році та в попередніх роках.

2.2.6. Участь іноземних компаній у польських процедурах закупівлі. Кількість оголошень про проведення процедури закупівлі, опублікованих на міжнародному рівні (вартість яких перевищує межі, встановлені ЄС), кількість і вартість договорів, присуджених іноземним компаніям, кількість і вартість договорів за країнами та за об'єктами закупівель (товари, роботи, послуги) – у звітному році та в попередніх роках.

2.2.7. Розгляд скарг/апеляцій. Кількість розглянутих скарг: загальна, за об'єктами закупівель (товари, роботи, послуги), за видом процедури, за галузями (енергетика, охорона здоров'я тощо), кількість і результати апеляцій, поданих на рішення органів оскарження до суду, – у звітному році та в попередніх роках.

2.2.8. Інші дані про ринок державних закупівель. Кількість зарезервованих договорів (для компаній, штат яких більше ніж на 50% складається з інвалідів), кількість договорів, які фінансуються з бюджету ЄС та іншої технічної фінансової допомоги (Проекти Світового банку, ЄБРР тощо), дані про переговорні процедури (частка кожної процедури в загальній кількості, причини застосування переговорної процедури).

2.3. Інші дані про ринок державних закупівель. Закупівлі, у яких було передбачено додаткове фінансування, зміни до положень укладеного договору, специфічні учасники певних соціальних груп тощо.

Глава 3. Інституційні особливості системи державних закупівель у Польщі. Інформація про діяльність, яка виконувалася відповідними установами в галузі державних закупівель протягом звітного року.

3.1. Компетенції Управління Президента з питань державних закупівель. Адміністративні рішення. Заходи до суду про анулювання договорів.

3.2. Адміністративні рішення Агентства з питань закупівель. Кількість й опис рішень, якими Агентство наклало штрафні санкції на замовників, кількість й опис випадків відкриття Агентством судового провадження проти замовника (наприклад, за штучний розподіл договорів закупівлі з метою ухилення від застосування норм Закону про державні закупівлі) – у звітному році та в попередніх роках.

3.3. Апеляції стосовно рішень органу оскарження. Рішення суду в результаті подання апеляції на рішення органу оскарження.

3.4. Офіційна інтерпретація законодавства про державні закупівлі. Кількість офіційних інтерпретацій Закону про державні закупівлі, наданих Агентством, з інформацією про теми, які охоплювалися такими інтерпретаціями.

3.5. Контрольна діяльність Агентства з питань закупівель. Кількість й опис контрольних заходів, здійснених Агентством (щодо замовників), та аналіз виявлених порушень/неправомірних дій з відповідним обґрунтуванням.

3.6. Веб-портал з питань державних закупівель. Кількість опублікованих матеріалів та документів за видом (оголошення, звіти тощо), опис змін у роботі веб-порталу (нові сервіси, контент тощо) – у звітному році та в попередніх роках.

3.7. Імплементация електронної системи закупівель (існує 2 державні електронні системи (підконтрольні Агентству з питань ДЗ) — електронного подання конкурсних пропозицій (на основі цінових та інших кількісних критеріїв) та електронного аукціону (тільки на основі найнижчої ціни). Детальний аналіз заходів уряду/Агентства, спрямованих на імплементацию електронної системи закупівель (електронного опублікування, електронного подання конкурсних пропозицій, електронних аукціонів), кількість і вартість проведених електронних аукціонів, опис досліджень імплементации електронної системи закупівель в Польщі та їх результатів.

3.8. Освітня та навчальна діяльність у сфері державних закупівель. Опис навчальних програм/діяльності під керівництвом Агентства та інших урядових органів влади, інформація про конференції/круглі столи у сфері ДЗ, видані книжки/довідники, тематика яких пов'язана з ДЗ, – у звітному році.

3.9 Міжнародне співробітництво. Інформація про співробітництво з Європейським Союзом та іншими міжнародними організаціями та структурами, ознайомчі візити до Польщі та з Польщі, відносини з СОР щодо УДЗ.

3.10. Реалізація Державної програми боротьби з корупцією на 2014-2019 роки

3.11. Організаційна структура та бюджет

Глава 4. Аналіз публікацій у ЗМІ (Інтернеті та друкованих виданнях), пов'язаних з системою державних закупівель. Аналіз змісту відповідних публікацій у ЗМІ, які стосуються державних закупівель, статистична інформація.

Висновки та рекомендації. Узагальнені висновки по кожному з розділів. Зокрема, узагальнення виявлених проблем та відповідних рекомендацій для підвищення ефективності системи державних закупівель, вдосконалення моніторингу державних закупівель, підвищення професійної компетентності співробітників замовників, обов'язки яких пов'язані з державними закупівлями.

Додатки, списки, таблиці, діаграми, графіки з інформацією і даними, які містяться у звіті.

КОНТРОЛЬ І МОНІТОРИНГ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

З метою запобігання неефективному використанню бюджетних коштів здійснюється контроль і моніторинг сфери публічних закупівель.

Залежно від періодичності, з якою контроль проводиться, його можна поділити на такі види: попередній, поточний, наступний²³.

Попередній контроль здійснюється до виконання господарської операції з метою запобігання незаконним діям, неефективному використанню коштів й ухваленню необґрунтованих рішень.

Він застосовується переважно на стадії погодження і затвердження кошторисів, договорів, під час підписання розпорядчих і виконавчих документів на здійснення господарських операцій. Перед здійсненням фінансової операції бухгалтерський підрозділ організації-замовника перевіряє наявність грошей, доцільність витрат, відповідність їх потребам за нормами тощо.

З огляду на це можна казати, що попередній контроль має профілактичний характер, який виконується внутрішніми службами замовника. Хоча іноді за рішенням головного розпорядника коштів здійснюється попередній аналіз тендерних документів розпорядників нижчого рівня (зокрема, подібна практика існувала в Київській міській державній адміністрації, структурний підрозділ якої виконував таку функцію).

Поточний контроль має оперативний характер і здійснюється в процесі виконання господарських операцій.

Поточний контроль покладається в основному на служби внутрішньогосподарського контролю та Державну казначейську службу України (в частині використання бюджетних коштів). Його завдання – оперативне виявлення і своєчасне припинення порушень і відхилень, що виникли в процесі виконання господарських операцій і виробничих завдань.

Одним з видів поточного контролю є моніторинг закупівель, поняття якого запроваджено Законом про публічні закупівлі.

Такий контроль здійснюється після завершення господарських операцій, коли закінчився визначений звітний період. Його мета – встановити правильність, законність й економічну доцільність здійснених господарських операцій, виявити вади в роботі підприємства, факти безгосподарності й крадіжок. За його результатами розробляються заходи з ліквідації виявлених вад й усунення причин та умов їх виникнення.

Відповідно до статті 7 Закону України «Про публічні закупівлі» державне регулювання та контроль у сфері закупівель здійснюють: Міністерство економічного розвитку і торгівлі

---

²³ Державний контроль за дотриманням вимог законодавства у сфері державних/публічних закупівель. Отримано з: <https://dozorro.org/derzhkontrol>

України, Державна казначейська служба України, Державна аудиторська служба України, Антимонопольний комітет України, Рахункова палата України, кожна з установ контролює публічні закупівлі у межах своїх повноважень, визначених Конституцією та законами України.

Окрім того, у межах своїх повноважень сферу публічних закупівель контролюють правоохоронні органи: Служба безпеки України, Національне антикорупційне бюро України, Національна поліція України, Генеральна прокуратура України.

Відповідно до статі 7-1 Закону України «Про публічні закупівлі» моніторинг закупівель здійснює Державна аудиторська служба України.

Сфери державних закупівель є предметом відання Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики²⁴.

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (Мінекономрозвитку)

Мінекономрозвитку як уповноважений орган у сфері публічних закупівель здійснює свою діяльність відповідно до статті 8 Закону України «Про публічні закупівлі» та Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України²⁵.

Відповідно до законодавства Мінекономрозвитку:

- є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері публічних закупівель;
- розробляє проекти законів та інших нормативно-правових актів з питань публічних закупівель;
- аналізує функціонування системи публічних закупівель;
- готує та подає не пізніше 1 квітня року, наступного за звітним бюджетним роком, до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Рахункової палати України щорічний звіт, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель.
- узагальнює практику закупівель, у т. ч. міжнародну, вивчає, узагальнює та поширює світовий досвід з питань закупівель;
- розробляє тендерну документацію;
- надає безоплатні консультації та узагальнені відповіді рекомендаційного характеру із застосування законодавства у сфері закупівель;
- інформує громадськість про політику та правила публічних закупівель;
- здійснює авторизацію електронних майданчиків тощо.

---

²⁴ Постанова Верховної Ради України від 04.12.2014 року №22-VIII «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України восьмого скликання». Отримано з: <http://zakon4.rada.gov.ua/rada/show/22-viii>

²⁵ Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 року №459 «Питання Міністерства економічного розвитку і торгівлі». Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/459-2014-%D0%BF>

Державна аудиторська служба України (ДАСУ)

Контролює дотримання законодавства у сфері закупівель через інспектування, моніторинг, перевірки закупівель. Діяльність ДАСУ у сфері публічних закупівель унормована і визначається Законом України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні»²⁶, статтями 7 і 7-1 Закону «Про публічні закупівлі», Положенням про Державну аудиторську службу України²⁷, Порядком²⁸ проведення перевірок закупівель Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами.

ДАСУ здійснює контроль²⁹ у:

- міністерствах, інших органах виконавчої влади, державних фондах, фондах загальнообов'язкового державного соціального страхування, бюджетних установах, суб'єктах господарювання державного сектору економіки, а також на підприємствах, в установах та організаціях, які отримують (отримували у періоді, який перевіряється) кошти з бюджетів усіх рівнів, державних фондів та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування або використовують (використовували у періоді, який перевіряється) державне чи комунальне майно (далі – підконтрольні установи);
- суб'єктах господарської діяльності незалежно від форми власності, які не віднесені законодавством до підконтрольних установ, за судовим рішенням, ухваленим у кримінальному провадженні.

ДАСУ реалізує державний фінансовий контроль через здійснення державного фінансового аудиту; перевірки державних закупівель; інспектування (ревізії); моніторинг закупівель; контроль за станом внутрішнього аудиту.

Відповідно до статті 7-1 Закону України «Про публічні закупівлі» ДАСУ здійснює моніторинг закупівель. Моніторинг закупівлі – аналіз дотримання замовником законодавства у сфері публічних закупівель на всіх стадіях закупівлі з метою запобігання порушенням законодавства у сфері публічних закупівель.

Рішення про початок моніторингу закупівлі ухвалює керівник органу державного фінансового контролю або його заступник за наявності однієї або декількох із таких підстав: 1) дані автоматичних індикаторів ризиків; 2) інформація, отримана від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, про наявність ознак порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель; 3) повідомлення в засобах масової інформації, що містять відомості про наявність ознаки порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель; 4) виявлені органом державного фінансового контролю ознаки порушення

²⁶ Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 26.01.1993 року №2939-XII. Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>

²⁷ Постанова КМУ «Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України» від 03.02.2016 року №43. Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF>

²⁸ Постанова КМУ «Про затвердження Порядку проведення перевірок закупівель Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами і внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України» від 01.08.2013 року №631. Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/631-2013-%D0%BF>

²⁹ Державний контроль за дотриманням вимог законодавства у сфері державних/публічних закупівель. Отримано з: <https://dozorro.org/derzhkontrol>

(порушень) законодавства у сфері публічних закупівель в інформації, оприлюдненій в електронній системі закупівель; 5) інформація, отримана від громадських об'єднань, про наявність ознак порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель, виявлених за результатами громадського контролю у сфері публічних закупівель відповідно до статті 9 цього Закону.

Для аналізу даних, що свідчать про ознаки порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель, можуть використовуватися:

- інформація, оприлюднена в електронній системі закупівель;
- інформація, що міститься в єдиних державних реєстрах;
- інформація в базах даних, відкритих для доступу центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю;
- дані органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, замовників та учасників процедур закупівель, що можуть бути отримані органами державного фінансового контролю у порядку, встановленому законом.

30 серпня 2017 року запрацювала система ризик-індикаторів ProZorro³⁰. Вона дозволяє в автоматичному режимі виявляти закупівлі, у яких потенційно є порушення норм та принципів Закону України «Про публічні закупівлі». Серед критеріїв, які відслідковує система:

- усі тендерні пропозиції, завантажені в один день;
- відсутня тендерна пропозиція учасника (тобто тільки екранна форма без завантажених документів);
- великий або малий крок пониження ціни в торгах;
- переможець торгів виграв усі лоти;
- постачальник співпрацює тільки з цим замовником;
- постачальник не постачав зазначеного предмета закупівлі;
- учасник, якого часто дискваліфікують;
- велика економія у тендері;
- велика кількість лотів;
- не оприлюднено договір;
- договір відрізняється від ціни звітування;
- повторювана закупівля за одним кодом протягом року;
- закупівля близька до порогу, визначеного законом.

Відображення інформації системи відбувається в реальному часі за адресою <http://risk.dozorro.org>.

Індикатори ризиків допомагають ДАСУ визначати процедури закупівлі, у яких замовники припустилися порушення або ж можуть це зробити. Далі такі процедури досліджуватимуть аудиторі під час моніторингу закупівель.

---

³⁰ Ризик-індикатори в електронній системі закупівель PROZORRO. Методологія. Отримано з: https://docs.google.com/document/d/1B7CVfnJpX68QYPt5gIFLxj5_rIOCAISIXiMHdmd1J4/edit

Окрім того, ДАСУ розробила та затвердила³¹ Перелік автоматичних індикаторів ризиків; Методику визначення автоматичних індикаторів ризиків; Порядок застосування автоматичних індикаторів ризиків.

ДАСУ надані повноваження із здійснення як оперативного, так і наступного контролю.

Рахункова палата України

Контрольні повноваження та порядок діяльності Рахункової палати України у сфері закупівель визначаються Законом України «Про Рахункову палату України»³², а також статтями 7 і 8 Закону України «Про публічні закупівлі».

Рахункова палата, яка спеціально створена для контролю за надходженням та витрачанням коштів Державного бюджету України, перевіряє публічні закупівлі за допомогою державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту).

Заходи зовнішнього аудиту проводяться на підставі річних та поточних планів роботи Рахункової палати України та її Колегії, річних і поточних планів роботи департаментів та інших структурних підрозділів, які мають на це повноваження.

Рахункова палата України може також здійснювати позапланові заходи державного аудиту. У цьому випадку, рішення про такі перевірки ухвалюється на засіданні РПУ, а ініціатором його включення у план виступає:

1. Рахункова палата України (з власної ініціативи);
2. Верховна Рада України та її комітети
3. депутати
4. Президент України
5. Кабінет Міністрів України

Під предмет аналізу РПУ³³ підпадають усі стадії здійснення закупівель. Фактично, аудит охоплює перевірку, аналіз законності та ефективності здійснення закупівель, дотримання закупівельних процедур; оцінку своєчасності отримання товарів, послуг та проведення робіт; аналіз стану прозорості та додержання встановлених принципів здійснення закупівель.

У разі виявлення порушень складається протокол про адміністративне правопорушення відповідно до статті 164-14 КУпАП³⁴, згідно з яким максимально можлива санкція – штраф

---

³¹ Наказ Державної аудиторської служби України від 11.09.2018 року №196 «Про затвердження методики визначення автоматичних індикаторів ризиків, їх переліку та порядку застосування». Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1113-18?lang=en>

³² Закон України «Про Рахункову палату України» від 02.07.2015 року №576-VIII. Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19>

³³ Як Рахункова Палата контролює закупівлі. Отримано з: <https://dozorro.org/blog/yak-rahunkova-palata-kontrolyuye-zakupivli>

³⁴ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року №8073-X. Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

розміром 1 500 неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

Рахункова палата України здійснює контрольню-аналітичну та експертну діяльність³⁵, яка забезпечує єдину систему контролю за виконанням державного бюджету і бюджетів державних цільових фондів.

Рахункова палата України проводить фінансові перевірки, ревізії в Апараті Верховної Ради України, органах виконавчої влади, Національному банку України, Фонді державного майна України, інших підзвітних Верховній Раді України органах, а також на підприємствах і в організаціях незалежно від форм власності у тій частині їх діяльності, яка стосується використання коштів Державного бюджету України.

Нарешті, Рахункова палата України проводить щорічну перевірку Уповноваженого органу та АМКУ щодо виконання ними функцій відповідно регулювання закупівель та розгляду скарг. Інформація за результатами таких перевірок подається цим органам та Кабінету Міністрів України.

Рахункова палата, зокрема, має повноваження:

- перевіряти в органах і на об'єктах, на яких їй надано право проводити перевірки, грошові документи, бухгалтерські книги, звіти, плани, кошториси витрат та іншу документацію щодо фінансово-господарської діяльності, а також здійснювати перевірку касових операцій з готівкою та цінними паперами, матеріальних цінностей, їх обліку, зберігання і витрачання;
- отримувати від керівників установ та організацій, що перевіряються, усю необхідну документацію та іншу інформацію про фінансово-господарську діяльність;
- отримувати від Національного банку України, уповноважених банків та інших кредитних установ необхідні відомості про здійснювані ними операції та стан рахунків установ та організацій, що перевіряються, від інших підприємств і організацій довідки, копії документів по операціях і рахунках цих підприємств та організацій;
- організувати і проводити оперативний контроль за використанням коштів Державного бюджету України за звітний період.

Загалом діяльність Рахункової палати України спрямована на наступний контроль.

Спільні та відмінні риси в роботі ДАСУ та РПУ³⁶

Нещодавно було регламентовано порядок здійснення моніторингу публічних закупівель, який спрямований на попередження порушень. Варто зазначити, що РПУ не має повноважень здійснювати моніторинг закупівель, який був регламентований статтею 7-1 Закону України «Про публічні закупівлі». Таке повноваження належить тільки ДАСУ як центральному органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері державного фінансового

---

³⁵ Державний контроль за дотриманням вимог законодавства у сфері державних/публічних закупівель. Отримано з: <https://dozorro.org/derzhkontrol>

³⁶ Як Рахункова Палата контролює закупівлі. Отримано з: <https://dozorro.org/blog/yak-rahunkova-palata-kontrolyuye-zakupivli>

контролю. Своєю чергою ДАСУ має можливість здійснювати контроль за закупівлями у формі планової/позапланової ревізії та моніторингу, а РПУ контролює тільки через заходи фінансового аудиту, процедура якого описана вище.

Обидві структури уповноважені на складення протоколу про адміністративні правопорушення на підставі статті 164-14 КУпАП.

Згідно з нововведеннями в частині моніторингу робота ДАСУ буде більш публічною, оскільки рішення та висновок оприлюднюватимуться в ProZorro, тоді як результати роботи РПУ наявні лише в паперовій формі, а ознайомитися з ними можна шляхом направлення офіційного запиту чи в річному звіті.

Антимонопольний комітет України (АМКУ)

Антимонопольний комітет України відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» є органом оскарження у сфері публічних закупівель. Окрім цього, відповідно до законодавства про захист економічної конкуренції АМКУ є органом виявлення і боротьби зі змовами на торгах як особливим видом порушень конкуренції. АМКУ як орган оскарження утворює Постійно діючу адміністративну колегію з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель (надалі – Колегія) з метою неупередженого та ефективного захисту прав та законних інтересів осіб, пов'язаних з участю у процедурах закупівлі. Рішення цієї Колегії ухвалюються від імені Антимонопольного комітету України.

Порядок діяльності Колегії встановлюється відповідно до Закону України «Про Антимонопольний комітет України»³⁷. Порядок оскарження процедур закупівель та розгляду Колегією відповідних скарг визначений статтею 18 Закону «Про публічні закупівлі». За подання скарги до органу оскарження справляється плата. Розмір плати визначається Кабінетом Міністрів України.

Скарги, які учасники подають до АМКУ, умовно можна поділити на два типи оскарження³⁸: тендерної документації (ТД); результатів закупівлі.

Що може робити Колегія АМКУ³⁹:

- зобов'язати замовника внести зміни до тендерної документації;
- зобов'язати замовника скасувати рішення про відхилення учасника;
- зобов'язати замовника скасувати рішення про визначення переможцем учасника;
- зобов'язати замовника скасувати рішення про допущення учасника до аукціону;

---

³⁷ Закон України «Про антимонопольний комітет України» від 26 листопада 1993 року №3659-XII. Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12>

³⁸ Документи, які АМКУ може запитувати у сторін, розглядаючи скарги. Отримано з: [https://e-tender.ua/news/dokumenti-yaki-amku-mozhe-zapituvati-u-storin-rozglyadayuchi-170](https://e-tender.ua/news/dokumenti-yaki-amku-mozhe-zapituvati-u-storin-rozglyadayuchi-skarги)

³⁹ Щодо функцій АМКУ та сфер відповідальності АМКУ і ProZorro. Річний звіт Антимонопольного комітету України за 2017 рік. Отримано з: <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=140483&schema=main>

- зобов'язати замовника скасувати процедуру.

Що не може робити Колегія АМКУ:

- встановити підробку документа;
- визначити переможця закупівлі;
- зобов'язати укласти договір;
- встановити вимоги в тендерній документації;
- встановити очікувану вартість закупівлі;
- перевірити весь процес закупівлі;
- встановити факт антиконкурентних дій учасників;
- встановити факт домовленостей між учасником та замовником.

Відповідальність АМКУ:

1. Ухвалює рішення про ухвалення скарг до розгляду/залишення без розгляду/припинення розгляду.
2. Розглядає скаргу протягом 15 робочих днів (для потреб оборони – протягом 10 робочих днів).
3. Перевіряє закупівлю за інформацією, поданою в скарзі та електронній системі.
4. Може зобов'язати замовника внести зміни до тендерної документації.
5. Може зобов'язати замовника скасувати рішення про допущення до аукціону чи рішення про відхилення пропозицій.
6. Може зобов'язати замовника скасувати процедуру.
7. Може зобов'язати замовника скасувати рішення про визначення переможця.

Відповідальність системи ProZorro:

1. Формує реєстраційну картку скарги.
2. Надсилає скаргу замовнику і Колегії АМКУ.
3. Призупиняє електронний аукціон.
4. Не оприлюднює договір та звіт про результати закупівлі під час процедури оскарження.
5. Оприлюднює рішення, прийняті Колегією АМКУ.
6. Надсилає повідомлення замовнику та скаржнику.
7. Призначає нову дату та час електронного аукціону.

Фактично АМКУ можна віднести до органів, які здійснюють оперативний контроль закупівель шляхом реагування на скарги суб'єктів оскарження.

Державна казначейська служба України (Казначейство)

Діяльність Державної казначейської служби України у сфері публічних закупівель регулюється ст. 7 Закону України «Про публічні закупівлі», а також Положенням про Державну

казначейську службу України⁴⁰.

Казначейство проводить оперативний контроль закупівель під час реєстрації та оплати договорів та у визначених законом випадках вживає заходи з недопущення здійснення платежів з рахунка замовника.

Так, до проведення оплати за договором про закупівлю Казначейство перевіряє наявність договору про закупівлю, річного плану закупівель та звіту про результати проведення процедури закупівлі.

Якщо набрало законної сили рішення суду про визнання результатів торгів недійсними, Казначейство має право зупиняти платежі за договором уже на етапі виконання договору.

В інших випадках (відсутність документів, скасування чи призупинення процедури закупівель тощо) – не допускає реєстрації договору та проведення платежів з рахунка замовника безпосередньо під час закупівельного процесу.

---

⁴⁰ Постанова Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 року №215 «Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України». Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF>